Aluehallitus

Aika 23.11.2026 klo 09:00 -

Paikka Savonlinnan sosiaali- ja terveyskeskus (Pihlajavedentie 4), neuvotteluhuone Iso-Olavi

Käsiteltävät asiat

Asia	Liitteet	Otsikko	Sivu
203		Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
204		Pöytäkirjan tarkastajien valinta	5
205		Työjärjestyksen hyväksyminen	6
206	1	Otto-oikeuskelpoisten päätösten käsittely	7
207	2, 3	Vuoden 2027 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2027–2029	9
208	4	Itä-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen hyväksyminen	17
209	5	Lausunto tarkastuslautakunnan vuoden 2025 tilinpäätöstä koskevaan arviointikertomukseen	23
210	6	Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma 2027-2029	25
211	7	Alueellinen neuvolasuunnitelma 2027-2029	27
212	8	Vastaus 29.10.2026 tehtyyn aluevaltuustoaloitteeseen "Valtuustoaloite hallintosäännön muuttamisesta aluevaltuuston päätösvallan vahvistamiseksi" (Valtola, Pirkko)	29
213	9	Vastaus 8.6.2026 tehtyyn valtuustoaloitteeseen ”Asiakaslähtöisen tuottavuusohjelman käynnistäminen” (Tiainen Maijaterttu)	32
214	10 - 24	Etelä-Savon hyvinvointialueen palvelusetelit ja seteleiden arvot 2027	37
215	25	Toimeentulotuen soveltamisohjeet 2027	42
216	26	Talouden kuukausikatsaus tammi-lokakuu 2026	45
217		Hyvinvointialuejohtajan esiin nostamat ajankohtaiset asiat ja jäsenten esittämät kysymykset	47
218	27 - 30	Tiedoksi saatettavat asiat	48

Sisällysluettelo

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä
Läsnä	Leppä Jari	puheenjohtaja
	Valtola Pirkko	1. varapuheenjohtaja
	Seppälä Arto	2. varapuheenjohtaja
	Aho Eero	jäsen
	Huhtinen Marjaana	jäsen
	Järvinen Heli	jäsen
	Peitsaro Panu	jäsen
	Pulliainen Liisa	jäsen
	Saari Sanni	jäsen
	Silvennoinen Eija	jäsen
	Valtola Oskari	jäsen
	Vironen Jouni	jäsen
	Wuorinen Jarkko	jäsen
	Mikkonen Anna-Kristiina	aluevaltuuston puheenjohtaja
	Vehmala Tommi	aluevaltuuston 1. varapuheenjohtaja
	Auvinen Hannu	aluevaltuuston 2. varapuheenjohtaja
	Seppälä Santeri	hyvinvointialuejohtaja
	Luukkonen Jaana	johtajaylilääkäri
	Kaukonen Niina	ikääntyneiden palvelujen toimialajohtaja
	Tavi Saara	sosiaalipalvelujen toimialajohtaja
	Lokka Seppo	pelastus- ja turvallisuuspalvelujen toimialajohtaja
	Kuosmanen Kimmo	terveyspalvelujen toimialajohtaja
	Sipilä Sami	konsernipalvelujen toimialajohtaja
	Laurikainen Antti	pöytäkirjanpitäjä
	Poikolainen Tarja	juristi
	Vauhkonen Jouni	viestintäasiantuntija

Aluehallitus 23.11.2026

203

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Aluehallitus 23.11.2026

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsu lähetetään vähintään neljä päivää ennen kokousta. Kirjallinen kutsu on toimitettu jäsenille sähköpostitse 18.11.2026.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jollei erityiset syyt ole esteenä.

Kokouskutsu lähetetään jäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus toimielimen päättämällä tavalla.

Kokouskutsu, esityslista, liitteet ja oheismateriaali lähetetään ensisijaisesti sähköisesti. Tällöin valmistelutoimielin tai sen nimeämä viranhaltija vastaa siitä, että tähän tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä. Salassa pidettäviä tietoja voidaan lähettää vain suojatulla yhteydellä.

Todetaan läsnäolijat sähköisessä kokoushallintajärjestelmässä. Kokous on päätösvaltainen, kun vähintään seitsemän jäsentä on läsnä.

Päätös:

Aluehallitus 23.11.2026

Aluehallitus 23.11.2026

204

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Aluehallitus 23.11.2026

Aluehallitus valitsee pöytäkirjantarkastajiksi kaksi aluehallituksen jäsentä ja varalle kaksi jäsentä aakkosjärjestyksessä.

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Arto Seppälä ja Oskari Valtola sekä varalle Eija Silvennoinen ja Pirkko Valtola. Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti 26.11.2026 ja se on nähtävänä hyvinvointialueen yleisessä tietoverkossa seuraavana arkipäivänä.

Päätös:

Aluehallitus 23.11.2026

Työjärjestyksen hyväksyminen

Aluehallitus 23.11.2026

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, ellei työjärjestystä päätetä muuttaa.

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Hyväksytään esityslistan mukainen työjärjestys.

Päätös:

Aluehallitus 23.11.2026

Otto-oikeuskelpoisten päätösten käsittely

Aluehallitus 23.11.2026

Hyvinvointialuelain 97 §:n mukaan aluehallitus, aluehallituksen puheenjohtaja, hyvinvointialuejohtaja ja hallintosäännössä määrätty hyvinvointialueen viranhaltija voivat ottaa aluehallituksen käsiteltäväksi asian, joka on tämän lain nojalla siirretty aluehallituksen alaisen viranomaisen tai aluehallituksen jaoston toimivaltaan ja jossa asianomainen viranomainen on tehnyt päätöksen.

Hallintosäännön 32 §:n mukaan aluehallituksen alaisen viranomaisen on ilmoitettava aluehallitukselle tekemistään ottokelpoisista päätöksistä lukuun ottamatta sellaisia asioita tai asiaryhmiä, joista aluehallitus on päättänyt, ettei se käytä otto-oikeuttaan.

Hallintosäännön mukaan seuraavia päätöksiä ei tarvitse saattaa toimielimien tietoon eivätkä ne ole ottokelpoisia toimielimille:

1. virka- tai työehtosopimuksen mukaiset henkilöstöpäätökset
2. muiden virka- tai työehtosopimuksen mukaisten ei-harkinnanvaraisten etuuksien myöntäminen
3. palkattomat virkavapaudet ja työlomat, joiden kesto on enintään yksi vuosi
4. henkilöstövalinnat, pois lukien palvelualuejohtajat ja -päälliköt, tulosalueiden esihenkilöt, johtavat asiantuntijat ja viranhaltijat
5. koulutusta ja virkamatkoja koskevat päätökset
6. hankinnat ja sopimukset, joiden kustannusvaikutus on alle 30.000 euroa
7. vuokrasaatavien vapautuspäätökset, joiden

Aluehallitus 23.11.2026

kustannusvaikutus on alle 10.000 euroa

8. päätökset muutoksista ostolaskujen hyväksyjiin ja asiatarkastajiin
9. päätökset saatavien poistoista kirjanpidosta.

Päätökset ovat nähtävillä kokouksessa.

Etelä-Savon hyvinvointialueen viranhaltijapäätökset löytyvät myös osoitteesta https://etelasavonha.fi/eloisa/paatoksenteko/viranhaltijapaatokset/ ja toimielimien esityslistat ja pöytäkirjat löytyvät osoitteesta https://etelasavonha.fi/eloisa/paatoksenteko/esityslistat-ja-poytakirjat/.

Toimivalta: Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 97.1 §
Hallintosääntö § 32

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus merkitsee tiedoksi toimielimien ja viranhaltijoiden päätökset ajalta 2.-15.11.2026 ja päättää olla käyttämättä otto-oikeuttaan.

Päätös:

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 1	Paatosluettelo 02-15_11_2026

Aluehallitus § 202 9.11.2026
Aluehallitus 23.11.2026

207

Vuoden 2027 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2027–2029

Aluehallitus 9.11.2026 § 202

Valmistelija Rahoitusjohtaja Arto Jalkanen puh. 040 359 6841, henkilöstöjohtaja Petri Alaluusua puh. 040 6567232, juristi Aki Rasimus, puh. 040 6567444

Hyvinvointialuelain 115.1 §:n mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma vähintään kolmeksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma on hyvinvointialuelain 115.2 §:n mukaan laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Aluehallitus § 202 9.11.2026
Aluehallitus 23.11.2026

Alijäämien kattamista koskevaa sääntelyä on muutettu 1.6.2026 alkaen siten, että hyvinvointialuelain muutoksen mukaan hyvinvointialueilla on poikkeuksellisesti mahdollisuus kattaa kertyneet alijäämänsä jatketussa määräajassa, jos se on hyvinvointialueelle välttämätöntä lainsäädännön noudattamiseksi. Valtiovarainministeriö voi hyvinvointialueen omasta hakemuksesta myöntää hyvinvointialueelle mahdollisuuden kattaa sille kertyneet alijäämät joko vuoden 2027, 2028 tai 2029 loppuun mennessä ja sääntely on voimassa vuoden 20230 loppuun saakka.

Hyvinvointialuelain 115.3 §:n mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi talousarviossa osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Investointia varten hyvinvointialue voi kuitenkin ottaa pitkäaikaisen lainan, jos valtioneuvosto on antanut sille lainanottovaltuuden hyvinvointialuelain 15 §:n mukaisesti.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on hyvinvointialuelain 115.4 §:n mukaan käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Investointiosasta on ilmettävä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit ja sen on perustuttava 16 §:ssä tarkoitettuun investointisuunnitelmaan, jonka toimivaltaiset ministeriöt ovat hyväksyneet.

Lähtökohdat talousarviovalmistelulle ovat olleet hyvin vaikeat vaikkakin talouden suunta on kääntynyt vuoden 2025 aikana ja myönteinen talouskehitys on jatkunut myös vuonna 2026 jopa arvioitua parempana. Etelä-Savon hyvinvointialueen vuoden 2025 tilinpäätöksessä kumulatiivista alijäämää on noin 73,9 miljoonaa euroa ja tämän vuoden tilinpäätösennuste osoittaa n. 13,8 miljoonan ylimääräistä tulosta. Tämä huomioiden kumulatiivista alijäämää olisi noin 60 miljoonaa euroa. Huhtikuussa 2026 julkaistuissa rahoituslaskelmissa vuoden 2027 rahoitus pieneni Etelä-Savon hyvinvointialueen osalta 16,3 miljoonaa euroa, ja

Aluehallitus § 202 9.11.2026
Aluehallitus 23.11.2026

lisäksi syys- ja lokakuussa päivittyneiden laskelmien lopputulemana vuodelta 2027 leikkautui vielä 4,2 miljoonaa euroa lisää.

Etelä-Savon hyvinvointialueen aluehallitus hyväksyi 23.6.2026 § 136 talousarvioraamin vuodelle 2027, jossa lähtökohtana oli noin 24,3 miljoonan euron ylijäämäinen tulos. Päivittyneiden rahoituslaskelmien sekä taloussimulaatioiden pohjalta myös tarvittavien sopeutusten määrä tarkentui ja vuodelle 2027 määrittyi tarve kohdentaa noin 34 miljoonan euron sopeutukset, jotta alijäämien kattaminen voidaan toteuttaa vuoden 2029 loppuun mennessä. Etelä-Savon hyvinvointialue lähetti kesäkuussa 2026 alijäämien kattamisen lisäaikahakemuksen valtiovarainministeriölle, jossa lisäaikaa haettiin vuoden 2029 loppuun. 8.9.2026 toimitetulla päätöksellä lisäaika myönnettiin hakemuksen mukaisesti vuoden 2029 loppuun. Syksyllä päivittyneiden rahoituslaskelmien vuoksi rahoitus pieneni ensi vuodelta, joten talousarvioesitys päätyy rahoitusleikkauksen vuoksi n. 20,1 miljoonan ylijäämäiseen tulokseen.

Vuoden 2027 talousarvioon sisältyy yhteistoimintaneuvottelujen lopputulemana n. 34,2 miljoonan euron uudet sopeutustavoitteet. Lisäksi siihen sisältyy aiemmin päätettyjä sopeutuksia 3,5 miljoonaa euroa. Sopeuttamistoimien taustalla on talouden tasapainottaminen, jotta alijäämät tulevat katetuksi vuoden 2029 loppuun mennessä. Etelä-Savon hyvinvointialue on laatinut alijäämien kattamissuunnitelman, jossa on kuvattu talouden tasapainottamistoimia. Talouden tasapainottamiseen liittyvä merkittävä epävarmuus liittyy valtion rahoituksen suuruuteen tulevina vuosina, koska päivittyvissä rahoituslaskelmissa rahoitus voi muuttuu lyhyellä aikavälillä merkittävästi kuten kävi vuoden 2025 joulukuun ja huhtikuun 2026 laskelmien välillä.

Osana talousarviovalmisteluprosessia aluehallitus- ja aluevaltuusto pidettiin ajan tasalla valmistelun etenemisestä sekä tulostavoitteen pienenemisestä rahoitusleikkauksen vuoksi.

Aluehallitus § 202 9.11.2026
Aluehallitus 23.11.2026

Etelä-Savon hyvinvointialueelle myönnettiin vuodelle 2027 lainanottovaltuutta 14,2 miljoonaa, ja tämän valtuuden mukaiset investoinnit on sisällytetty talousarvioon sisältyvään investointisuunnitelmaan. Investointisuunnitelma sisältää lisäksi investointeja, joihin käytetään vuosien 2025 ja 2026 lainanottovaltuutta. Ensi vuoden lainanottovaltuuteen liittyen on ilmennyt muutostarpeita, joten hyvinvointialue on käynnistänyt neuvottelut lainanottovaltuuden muuttamiseksi. Talousarviovalmisteluvaiheessa lainanottovaltuusneuvottelut eivät olleet vielä alkaneet, mutta neuvottelujen lopputulemana tulevat investoinnit ja investointeja vastaavat sopimukset tuodaan päätöksentekoon vuoden 2027 puolella, jolloin tehdään talousarviomuutos sekä investointisuunnitelman päivittäminen.

Asiakasmaksuissa sovelletaan lainsäädännön mahdollistamia maksimitasoja, jotka ovat talousarvion laadinnan perustana. Asiakasmaksuhinnasto tuodaan toimielinkäsittelyyn omana erillisenä asianaan. Uusissa palvelujen ostoja koskevissa hankintasopimuksissa hinnankorotusten maksimitasona pidetään edelleen lähtökohtaisesti hyvinvointialueindeksiä, kuten aluehallitus on jo 25.9.2023 § 277 linjannut.

Talousarvion valmistelu- ja laatimisperusteita, hyvinvointialueen taloussuunnittelukauden rahoitusnäkymää ja talousarvioon vaikuttavaa talouden tasapainottamisen kokonaisuutta käsitellään liitteenä olevan talousarviokirjan kappaleessa 2.

Liitteenä on yhteenveto vuodelle 2027 kohdistuvista sopeutustoimista. Aluevaltuuston vuonna 2025 päättämistä sopeutuksista ensi vuodelle kohdistuu 3,5 miljoonan euron sopeutukset, ja näiden lisäksi yhteenvedosta löytyvät toimialakohtaiset kokonaissummat vuoden 2026 yhteistoimintamenettelyn sopeutuksista.

Aluehallitus § 202 9.11.2026
Aluehallitus 23.11.2026

Vuoden 2027 talousarvioesitys päätyy 20,1 miljoonan euron ylijäämään.

Yhteistoimintaneuvottelut:

Aluehallitus on 26.10.2026 § 183 päättänyt yhteistoimintaneuvottelun koskien vuoden 2027 talousarvioon ja alijäämien kattamiseen liittyen. Päätöksessään aluehallitus on todennut, että työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007) mukainen yhteistoimintamenettely on käyty ajalla 3.9.2026–15.10.2026 ja yhteistoimintavelvoite on täytetty, yhteistoimintaneuvottelut ovat päättyneet erimielisinä 15.10.2026 sekä sopeuttamistoimenpiteiden toimeenpano tapahtuu hallintosäännön ja delegointipäätösten osoittaman toimivallan mukaisesti kunkin toimenpiteen osalta erikseen. Asiakirjat ovat ei julkisena oheismateriaalina.

Toimivalta Hallintosääntö 8.5 §:n 4 kohta, hallintosääntö 58 §, hallintosääntö 9.2 §:n 4 kohta

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus päättää

1. merkitä tiedoksi vuoden 2027 talousarvioesityksen ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelman valmistelutilanteen;
2. jatkaa asian käsittelyä 23.11.2026, jolloin aluehallitus esittää aluevaltuustolle vuoden 2027 talousarvion ja 2027–2029 taloussuunnitelman hyväksymistä. Lisäksi aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se valtuuttaa rahoitusjohtajan tekemään talousarviokirjaan tarvittaessa teknisiä korjauksia.

Käsittely:

Hyvinvointialuejohtaja, toimialajohtajat ja rahoitusjohtaja selostivat asiaa kokouksessa.

Aluehallitus § 202 9.11.2026
Aluehallitus 23.11.2026

Panu Peitsaro palasi kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 11.49. Heli Järvinen poistui kokouksesta klo 12.25. Hänen tilalleen ei saapunut varahenkilöä.

Merkitään, että talousarviokirjan tekstiosan sosiaalipalveluiden kohtaa täydennetään kuvauksella mielenterveys ja riippuvuuspalveluiden sosiaalityön muutoksesta.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tiedoksi

Aluehallitus 23.11.2026
7506/02.02.00/2026

Valmistelija Rahoitusjohtaja Arto Jalkanen puh. 040 359 6841, henkilöstöjohtaja Petri Alaluusua puh. 040 6567232, juristi Aki Rasimus, puh. 040 6567444

Katso asiaselostus 9.11.2026 § 202.
Täydennyksenä talousarviokäsittelyn asiaselostukseen on tehty muutos siten, että talousarvioon sisältyvien aiemmin päätettyjen sopeutusten summaa on tarkennettu 0,2 miljoonalla eurolla alaspäin, joten päivitetty siirtyvien sopeutusten summa on 3,5 miljoonaa euroa. Muutoksen johdosta on päivitetty myös liitteenä oleva talousarviokirja.

Talousarviokirjaan on tehty aluehallituksen 1. käsittelyn jälkeen teknisinä korjauksina muotoiluun liittyviä parannuksia sekä korjattu kirjoitusvirheitä. Lisäksi asiakirjaan on tehty seuraavat yksityiskohtaiset muutokset:

Aluehallitus § 202 9.11.2026
Aluehallitus 23.11.2026

- Vuosiluvun korjaus sivulla 6: Savonlinnan sairaalan ympärivuorokautinen leikkaustoiminta lakkasi vuonna 2025, ei 2026
- Sosiaalipalvelujen tekstiin on lisätty kappale sivulle 29: Etelä-Savon hyvinvointialueella tehdyn sosiaalityön pooli-selvityksen perusteella linjatun mukaisesti sosiaalihuollon mielenterveys- ja riippuvuustyön erityiset palvelut yhteensovitetaan terveydenhuollon mielenterveys- ja riippuvuuspalvelujen kanssa 1.1.2027 alkaen.
- Ikääntyneiden palvelujen tekstiä on korjattu sivulta 38: Muutosten jälkeen työntekijöitä on yhteensä noin 350 ja ~~esihenkilöitä on 6, johtava sosiaalityöntekijä ja ylilääkäri vastaa lääkäripalveluista.~~ esihenkilöitä on kuusi. Johtava sosiaalityöntekijä vastaa gerontologisesta sosiaalityöstä ja ylilääkäri lääkäripalveluista.

Palvelulautakunta on käsitellyt kokouksessaan 17.11.2026 § 33 vuoden 2027 talousarvioesitystä sekä taloussuunnitelmaa vuosille 2027–2029 Palvelulautakunnan lausunto aluehallitukselle vuoden 2027 talousarvioesityksestä liitteenä.

Toimivalta Hallintosääntö 8.5 §:n 4 kohta, hallintosääntö 58 §, hallintosääntö 9.2 §:n 4 kohta

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto hyväksyy vuoden 2027 talousarvion ja 2027–2029 taloussuunnitelman. Lisäksi aluevaltuusto valtuuttaa rahoitusjohtajan tekemään talousarviokirjaan tarvittaessa teknisiä korjauksia.

Päätös:

Aluehallitus	§ 202	9.11.2026
Aluehallitus		23.11.2026

Tiedoksi

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 2	Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2027-2029
Liite 3	Palvelulautakunnan lausunto vuoden 2027 talousarvioesityksestä

Oheisaineisto

Otsikko
Liite 1. Tasapainotustoimenpiteet TA2027
Liite 2. Hyvinvointialueiden strategiset tavoitteet vuosille 2025-2029

Aluehallitus 23.11.2026

208

Itä-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen hyväksyminen

Aluehallitus 23.11.2026
3061/00.04.02/2024

Valmistelija Konsernipalvelujen toimialajohtaja Sami Sipilä, puh. 044 7700 577

Yhteistyösopimuksen lainsäädännöllinen tausta
Hyvinvointialueiden yhteistyöstä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jäljempänä järjestämislaki) 5 luvussa. Yhteistyöalueelle laaditaan hyvinvointialueiden yhteistyösopimus valtuustokausittain.

Yhteistyösopimuksen on edistettävä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta, tuottavuutta, laatua, asiakas- ja potilasturvallisuutta, tarpeenmukaisuutta, yhdenvertaista saatavuutta, kielellisiä oikeuksia sekä palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien toimivuutta. Sopimuksessa on lisäksi varmistettava, että yhteistyösopimuksen perusteella sosiaali- ja terveydenhuoltoa antavassa toimintayksikössä on tehtävän hoitamiseksi riittävät taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä osaaminen. Yhteistyösopimuksessa sovitaan hyvinvointialueiden työnjaosta, yhteistyöstä ja toiminnan yhteensovittamisesta ottaen huomioon järjestämislaissa ja muualla lainsäädännössä säädetyt yhteistyösopimuksen sisältöä koskevat vaatimukset.

Yhteistyösopimuksen sisältöä ja valmistelua tarkentaa valtioneuvoston asetus hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta (309/2023). Sosiaali- ja terveysministeriö on lisäksi ohjannut hyvinvointialueita yhteistyösopimuksen päivittämisessä 18.6.2025 antamallaan ohjauskirjeellä (VN/8128/2025).

Itä-Suomen yhteistyöalueeseen kuuluvat Etelä-Savon, Keski-Suomen, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon hyvinvointialueet. Yhteistyöalueen ensimmäinen yhteistyösopimus hyväksyttiin syksyllä 2024 kaikkien yhteistyöalueen hyvinvointialueiden aluevaltuustoissa. Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi sopimuksen 7.10.2024 § 68. Sopimus tuli voimaan ja sen toimeenpano käynnistyi 1.12.2024.

Itä-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen valmistelu
Sopimuksen valmistelu toteutettiin pääosin vuosien 2025–2026 aikana. Valmistelussa huomioitiin ensimmäisestä yhteistyösopimuksesta saadut kokemukset sekä sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyösopimuksia koskeva ohjaus. Valmistelu tehtiin työryhmissä, joissa kaikki hyvinvointialueet olivat tasapuolisesti edustettuina. Lisäksi valmistelutyöryhmissä oli edustajia alueen yliopistoista ja ammattikorkeakouluista.

Yhteistyösopimuksen ensimmäinen luonnos valmistui huhtikuussa 2026, minkä jälkeen sopimusluonnos toimitettiin sosiaali- ja terveysministeriön arvioitavaksi toukokuussa 2026. Yhteistyöalueen aluehallitukset käsittelivät sopimusvalmistelua yhteisseminaarissa 3.6.2026. Sosiaali- ja terveysministeriötä kuultiin sopimusvalmistelun yhteydessä kesäkuussa 2026, ja ministeriön palaute huomioitiin sopimuksen jatkovalmistelussa. Valmiutta ja varautumista koskevan kokonaisuuden valmistelu eteni osittain muusta sopimusvalmistelusta erillisenä kokonaisuutena ja tuotiin päätöksentekoon kevään 2026 aikana. Sopimusvalmistelua ja sen sisältöä käsiteltiin aluevaltuustojen yhteisessä informaatiotilaisuudessa 3.11.2026.

Sopimuksen uudistamisen tavoitteena on vahvistaa hyvinvointialueiden työnjakoa, yhteistyötä ja toiminnan yhteensovittamista sekä selkeyttää yhteistyön tavoitteita, vastuita ja toimeenpanoa. Yhteistyösopimus ei kata kaikkea hyvinvointialueiden välistä yhteistyötä, vaan yhteistyötä tehdään myös muissa yhteisesti sovituissa rakenteissa ja kokonaisuuksissa.

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto yhteistyösopimusluonnoksesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut sopimusluonnoksesta 13.8.2026 päivätyn lausunnon. Lausunto on esityslistan oheisliitteenä. Lausunnossa on todettu, että sopimusluonnos vastaa voimassa olevaa yhteistyösopimusta merkittävästi paremmin lainsäädännön asettamiin vaatimuksiin. Korjaustarpeina ministeriö nostaa lausunnossaan esiin seuraavat viisi asiakokonaisuutta:

1. Leikkaustoiminnan seuranta: volyymit, laatu, potilasturvallisuus ja osaaminen on kuvattava selkeämmin
2. Harvinaisten sosiaalihuollon palveluiden työnjako ja vastuut on määriteltävä tarkemmin
3. Kalliiden sairaalalaitteiden hankintojen alueellinen ohjaus on kuvattava konkreettisemmin
4. Tietojärjestelmien kehittämisen, hankinnan ja käyttöönoton yhteistyömalli on täsmennettävä, ja
5. Yliopistojen apteekit on huomioitava TKKIO-yhteistyössä

Lopulliseen ja nyt päätöksentekoon tuotavaan sopimukseen on tehty lausunnon mukaiset täsmennykset ja korjaukset. Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto ja sen perusteella tehdyt täsmennykset ja korjaukset käsiteltiin yhdessä ministeriöiden edustajien kanssa YTA-sopimusneuvotteluissa 2.10.2026.

Yhteistyösopimuksen keskeinen sisältö

Itä-Suomen yhteistyöalueella sopimukseen on lain edellyttämien sisältöjen lisäksi määritelty yhteistyötä ohjaavat strategiset tavoitteet sopimuksen eri osa-alueille.

Yhteistyösopimus on valtuustokausittain hyväksyttävä strateginen asiakirja, minkä vuoksi sen kirjaukset ovat pääosin yleisellä ja periaatteellisella tasolla. Konkreettiset päätökset esimerkiksi hankintayhteistyöstä tehdään

hankintalainsäädännön sekä kunkin hyvinvointialueen hallintosäännön ja muun toimivaltajaon mukaisesti.

Keskeisiä nostoja yhteistyösopimuksen sisällöstä ovat:

- Yhteisenä tavoitteena on edelleen vaikuttaa siihen, että Itä-Suomen yhteistyöalueen nimi muutetaan tulevaisuudessa Järvi-Suomen yhteistyöalueeksi.
- Väestön palvelutarpeen arviointia ja ennakointia tehdään yhteistyössä hyvinvointialueiden, kuntien ja muiden kumppaneiden kanssa, ja tietoa hyödynnetään palvelujen järjestämisessä ja yhteistyön kehittämisessä.
- Kuopion yliopistollisen sairaalan asemaa vahvistetaan, ja jokaisella yhteistyöalueen hyvinvointialueella säilyy monierikoisalainen keskussairaala, jossa turvataan tarvittava ympärivuorokautinen päivystys sekä mahdollisuus yöaikaiseen leikkaustoimintaan, tehohoitoon ja synnytysten hoitamiseen. Erityisen vaativat ja harvoin tarvittavat palvelut järjestetään ensisijaisesti yhteistyöalueella asiakkaiden tarpeet ja hyvinvointialueiden kyvykkyydet huomioiden.
- TKKI-toiminta vahvistaa yhteistyöalueen elinvoimaa ja uudistumista sekä edistää ihmisten hyvinvointia ja palvelujen vaikuttavuutta tavoitteena vähentää palvelutarpeen kasvua.
- Sähköisissä palveluissa ja tietojärjestelmissä yhteistyötä jatketaan kustannustehokkuuden parantamiseksi.
- Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumista vahvistetaan yhteisellä tilannekuvalla, resurssienhallinnalla ja yhteistyörakenteilla, jotta hyvinvointialueet kykenevät tukemaan toisiaan häiriö- ja poikkeustilanteissa.
- Henkilöstön saatavuutta ja osaamista vahvistetaan yhteistyössä erityisesti alan veto- ja pitovoiman sekä erityisosaamisen turvaamiseksi.
- Uusien sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmien, hoitojen ja laitteiden käyttöönottoa ja käytöstä poistamista tarkastellaan yhteistyössä vaikuttavuus huomioiden. Lisäksi merkittävien lääkintälaiteinvestointien yhteensovittamista ja kustannushyötyjen arviointia täsmennetään.

- Tukipalveluissa jatketaan säännöllistä yhteistyötä toiminnan laadun ja kustannustehokkuuden parantamiseksi. Laajakantoisista ja yhteisistä investoinneista tehdään kustannushyötyanalyyseja ja tuottavuuslaskelmia yhteistyöalueen tasolla ennen päätöksentekoa.

Sopimuksen strateginen peruslinja säilyy pääosin ennallaan. Uudessa sopimuksessa yhteistyötä kuitenkin konkretisoidaan ja täsmennetään erityisesti palvelujen työnjaon, seurannan ja arvioinnin, henkilöstön ja osaamisen, varautumisen, menetelmäarvioinnin sekä investointien osalta. Samalla vahvistetaan sopimuksen toimeenpanon vastuita, seurantaa ja raportointia.

Sopimuksen voimassaolo ja seuranta
Yhteistyösopimus on voimassa 1.1.2027–31.12.2031 tai siihen saakka, kunnes uusi yhteistyösopimus tulee voimaan.

Sopimuksen toteutumista arvioidaan vuosittain Itä-Suomen yhteistyöalueen johtoryhmässä, joka koostuu Itä-Suomen yhteistyöalueen aluehallitusten puheenjohtajista, hyvinvointialuejohtajista sekä strategia- ja konsernipalveluiden johtajista. Johtoryhmä linjaa tarvittaessa sopimuksen toimeenpanoon liittyviä operatiivisia kysymyksiä, arvioi sopimukseen sisältyvien toimenpiteiden kustannusvaikutuksia sekä antaa tarvittaessa suosituksia sopimuksen päivittämisestä. Johtoryhmä raportoi sopimuksen toteutumisesta ja mahdollisista muutostarpeista aluehallituksille. Johtoryhmän muistiot tuodaan tiedoksi aluehallitukselle.

Sopimukseen sisältyvien toimenpiteiden kustannusvaikutusten arviointia päivitetään ja vaikutuksia seurataan sopimuksen toimeenpanon aikana. Päätöksenteon jälkeen sopimus viimeistellään kielenhuollollisilla toimenpiteillä ja visuaalisen ilmeen osalta.

Toimivalta Hallintosääntö 8.4 §

Aluehallitus 23.11.2026

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto hyväksyy Itä-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen siten, että sopimus tulee voimaan 1.1.2027.

Päätös:

Tiedoksi

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 4	YTAsopimus_FINAL_luonnos_10112026

Oheisaineisto

Otsikko
Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto 13.8.2026 Itä-Suomen yhteistyöalueen (YTA) yhteistyösopimusluonnoksesta VN/12438/2026-STM-17

Aluehallitus 23.11.2026

209

Lausunto tarkastuslautakunnan vuoden 2025 tilinpäätöstä koskevaan arviointikertomukseen

Aluehallitus 23.11.2026
7900/00.01.02.02/2026

Valmistelija Rahoitusjohtaja Arto Jalkanen, puh. 040 359 6841

Hyvinvointialueesta annetun lain 125.2 § 2 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida, ovatko aluevaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet hyvinvointialueella toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Saman pykälän 4 momentin mukaan tarkastuslautakunta antaa aluevaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään aluevaltuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto on käsitellyt tarkastuslautakunnan laatiman arviointikertomuksen 8.6.2026 § 26. Aluevaltuusto on hyväksynyt tilinpäätöksen ja myöntänyt vastuuvapauden tilivelvollisille tarkastuslautakunnan tekemän esityksen mukaisesti päätöksellään 8.6.2026 § 27.

Hyvinvointialueesta annetun lain 125.5 §:n mukaan aluehallitus antaa aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, johon arviointikertomus antaa aihetta. Esitys lausunnoksi on päätöksen liitteenä. Liitteinä myös hyvinvointialueen vuoden 2025 tilinpäätös, siitä annettu arviointikertomus ja Itä-Suomen yhteistyöalueen tarkastuslautakuntien yhteisarviointi 2025.

Toimivalta Laki hyvinvointialueesta 125.5 §

Aluehallitus 23.11.2026

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että se merkitsee tiedoksi liitteenä olevan lausunnon arviointikertomukseen.

Päätös:

Tiedoksi

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 5	Aluehallituksen lausunto tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen johdosta

Aluehallitus 23.11.2026

210

Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma 2027-2029

Aluehallitus 23.11.2026
7675/00.01.02.02/2026

Valmistelija Tulosaluepäällikkö Anna-Sofia Simula, puh. 040 1294 676

Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma ohjaa hyvinvointialueen opiskeluhuoltopalvelujen järjestämistä. Tavoitteena on turvata oppilaiden ja opiskelijoiden tarpeiden mukaiset, yhdenvertaiset palvelut sekä vahvistaa hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien yhteistyötä.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 a §:n mukainen suunnitelma perustuu koulutuksen järjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmiin. Se sisältää palvelujen tavoitteet, yhteistyön, palvelutarpeen arvion, voimavarojen kohdentamisen sekä toteutuksen ja seurannan. Lain 14 a §:n mukainen alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä valmistelee suunnitelman ja seuraa sen toteutumista. Aluevaltuusto hyväksyy suunnitelman osaksi alueellista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

Edellinen suunnitelma on hyväksytty aluevaltuustossa 11.12.2023 § 93. Päivitetty suunnitelma on ollut kuntien kommenttikierroksella, ja sen viimeinen versio on hyväksytty alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän ylimääräisessä kokouksessa 30.10.2026.

Suunnitelmakausi ja aikataulun perustelut
Suunnitelma laaditaan vuosille 2027–2029, jotta sen päivitysrytmi voidaan jatkossa sovittaa yhteen alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kanssa. Sama aikatauluperustelu koskee neuvolasuunnitelmaa.

Aluehallitus 23.11.2026

Opiskeluhuoltosuunnitelman keskeiset muutokset

Päivityksessä on huomioitu oppimisen ja opiskelun tuen uudistukset sekä lainsäädännön ja asetusten muutokset. Yhteisöllisen opiskeluhuollon kohdentamista, monialaista yhteistyötä ja opiskeluhuollon konsultatiivista roolia on täsmennetty. Palvelujen voimavaroja kohdennetaan opetuksen järjestäjiltä kerättävien ennakointitietojen perusteella.

Opiskeluterveydenhuollossa on huomioitu digitaalinen terveyskysely, terveystarkastusten tarpeenmukainen kohdentaminen, kutsuntojen ennakkoterveystarkastukset ja aikuisopiskelijoiden palvelutarpeen arvioinnin tarkentaminen. Oppilaitosten monialaisten tarkastusten raportointia on täsmennetty. Yhteistyöryhmän vuosikello sekä seuranta ja arviointi on päivitetty. Seurannassa hyödynnetään tilannekuvia, kouluterveyskyselyä, saatavuus- ja määräaikatietoja, kokemustietoa ja HYTE-indikaattoreita.

Toimivalta Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 13 a §

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto hyväksyy Etelä-Savon hyvinvointialueen alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman vuosille 2027–2029 ja sen liittämisen osaksi alueellista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

Päätös:

Tiedoksi

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 6	Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma 2027-2029

Aluehallitus 23.11.2026

211

Alueellinen neuvolasuunnitelma 2027-2029

Aluehallitus 23.11.2026
7674/00.01.02.02/2026

Valmistelija Tulosaluepäällikkö Anna-Sofia Simula, puh. 040 1294 676

Terveydenhuoltolain 15 §:n mukainen alueellinen neuvolasuunnitelma ohjaa neuvolapalvelujen järjestämistä ja yhteistyötä varhaiskasvatuksen sekä muiden lasten ja perheiden palvelujen kanssa. Suunnitelma liitetään osaksi alueellista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

Suunnitelmakausi ja aikataulun perustelut
Suunnitelma laaditaan vuosille 2027–2029, jotta sen päivitysrytmi voidaan jatkossa sovittaa yhteen alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kanssa. Sama aikatauluperustelu koskee opiskeluhuoltosuunnitelmaa.

Neuvolasuunnitelman keskeiset muutokset
Päivitetyssä neuvolasuunnitelmassa on huomioitu vuoden 2026 alusta alkaen kuntien ja hyvinvointialueiden yhdessä laatima lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet sekä suunnitelmien yhteinen tietopohja ja seuranta kytkeytyvät aiempaa selkeämmin neuvolapalvelujen suunnitteluun ja arviointiin. Suunnitelmassa kuvataan kaikille perheille lapsen noin 2 kuukauden iässä järjestettävä yhteisvastaanotto lapsiperheiden sosiaalipalvelujen kanssa sekä kaikille halukkaille perheille avattava Lapsiperheiden digipolku OmaEloisassa.

Äitiysneuvolan tarkastusohjelma, synnytyksen jälkeinen seuranta ja suun terveydenhuollon tarkastusajankohdat on päivitetty. Sikiön kromosomipoikkeavuuksien seulonnassa NIPT kuvataan ensisijaiseksi

menetelmäksi. Säädösperustaa on päivitetty muun muassa neuvola-asetuksen 93/2026 ja vanhemmuuslain osalta. Palveluverkon arviointi ja henkilöstöresurssien kohdentaminen perustuvat väestökehitystä, palvelutarpeita ja saavutettavuutta koskevaan tietoon. Lisäksi on huomioitu STM:n ja OKM:n 13.10.2026 antama ohjauskirje neuvolapalvelujen ja varhaiskasvatuksen yhteistyön tiivistämisestä (VN/24814/2026-STM-1).

Toimivalta Terveydenhuoltolaki 15.4 §

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto hyväksyy Etelä-Savon hyvinvointialueen alueellisen neuvolasuunnitelman vuosille 2027–2029 ja sen liittämisen osaksi alueellista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa.

Päätös:

Tiedoksi

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 7	Alueellinen neuvolasuunnitelma 2027-2029

Aluehallitus 23.11.2026

212

Vastaus 29.10.2026 tehtyyn aluevaltuustoaloitteeseen "Valtuustoaloite hallintosäännön muuttamisesta aluevaltuuston päätösvallan vahvistamiseksi" (Valtola, Pirkko)

Aluehallitus 23.11.2026
7801/00.01.02.02/2025

Valmistelija Hallintopalvelujohtaja Antti Laurikainen, puh. 044 351 2502

Aluevaltuustolle on 29.10.2026 jätetty valtuustoaloite, jossa esitetään hallintosäännön muuttamista siten, että aluevaltuusto päättäisi osakeyhtiöiden sekä muiden yhteisöjen ja säätiöiden perustamisesta sekä osakeyhtiön osake-enemmistön myymisestä tai muusta luovuttamisesta. Aloitteen tavoitteena on vahvistaa aluevaltuuston päätösvaltaa hyvinvointialueen kannalta taloudellisesti ja strategisesti merkittävissä omistusjärjestelyissä.

Hyvinvointialuelain mukaan aluevaltuusto käyttää hyvinvointialueen päätösvaltaa ja päättää muun muassa hyvinvointialuestrategiasta sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Omistajaohjaus kattaa muun muassa perustamissopimuksiin, yhtiöjärjestysmääräyksiin ja hyvinvointialueen määräysvallan käyttöön liittyviä toimenpiteitä.

Etelä-Savon hyvinvointialueen nykyisen hallintosäännön mukaan aluehallitus päättää osakkeiden ja osuuksien hankinnasta. Omaisuuden luovuttamisessa aluehallitus päättää omaisuuden luovuttamisesta silloin, kun omaisuuden arvo ylittää 500 000 euroa. Hallintosäännön muuttaminen siten, että kaikkein merkittävimmät taloudelliset ja omistukselliset ratkaisut kuuluvat aluevaltuustolle, on perusteltua aluevaltuuston strategisen ja omistajaohjauksellisen aseman näkökulmasta.

Aluehallitus 23.11.2026

Olisi tarkoituksenmukaista, että aluevaltuuston ratkaistavaksi kuuluisivat hyvinvointialueen talouden ja omaisuuden kannalta poikkeuksellisen merkittävät järjestelyt, mutta hallintosäännön mukainen toimivallan jako mahdollistaisi edelleen tavanomaisten omaisuus- ja omistusjärjestelyjen joustavan käsittelyn aluehallituksessa.

Tämän perusteella hallintosäännön muutoksen yhteydessä esitetään valmisteltavaksi määräykset, joiden mukaan aluevaltuusto päättää:

1. osakeyhtiön sekä muun yhteisön tai säätiön perustamisesta;
2. osakkeiden ja osuuksien hankinnasta hallintosäännössä erikseen määriteltävän toimivaltarajan ylittyessä;
3. osakeyhtiön osake-enemmistön myymisestä tai muusta luovuttamisesta; sekä
4. muun omaisuuden luovuttamisesta hallintosäännössä erikseen määriteltävän toimivaltarajan ylittyessä.

Hallintosäännön muuttamista koskeva asia valmistellaan erikseen aluevaltuuston päätettäväksi.

Toimivalta Hallintosääntö 126.3 §

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus päättää

1. merkitä valtuustoaloitteen ja siihen annetun vastauksen tiedoksi;
2. todeta, että hallintosäännön muutosta valmistellaan edellä kuvatulla tavalla siten, että aluevaltuuston toimivaltaa vahvistetaan hyvinvointialueen kannalta merkittävissä omaisuus- ja omistusjärjestelyissä; sekä
3. esittää aluevaltuustolle, että valtuustoaloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aluehallitus 23.11.2026

Päätös:

Tiedoksi

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 8	Valtola_hallintosaanto

Aluehallitus 23.11.2026

213

Vastaus 8.6.2026 tehtyyn valtuustoaloitteeseen ”Asiakaslähtöisen tuottavuusohjelman käynnistäminen” (Tiainen Maijaterttu)

Aluehallitus 23.11.2026
7801/00.01.02.02/2025

Valmistelija Konsernipalvelujen toimialajohtaja Sami Sipilä, puh. 044 770 0577
Rahoitusjohtaja Arto Jalkanen, puh. 040 359 6841
Tieto- ja kehittämispäällikkö Mari Teittinen, puh. 044 417 3981

Asiakaslähtöisen tuottavuusohjelman käynnistäminen

Etelä-Savon hyvinvointialueella tuottavuuden kehittäminen on osa toiminnan, palveluprosessien, tiedolla johtamisen ja talouden jatkuvaa kehittämistä. Aloitteessa esille nostettu asiakaslähtöinen näkökulma tukee tätä kokonaisuutta. Tuottavuuden tarkastelua on tarkoituksenmukaista kehittää osana hyvinvointialueen johtamista ja toiminnan kehittämistä siten, että tarkastelussa huomioidaan palvelujen sujuvuus, resurssien tarkoituksenmukainen käyttö, palvelujen saatavuus, toiminnan tulokset ja taloudellisuus.

Etelä-Savon hyvinvointialueella käynnissä oleva tietoaltaan kehittäminen vahvistaa edellytyksiä eri tietolähteiden nykyistä laajemmalle hyödyntämiselle ja yhdistämiselle. Tavoitteena on muodostaa eri lähdejärjestelmien tiedoista johtamista ja toiminnan kehittämistä tukeva yhtenäinen tietopohja. Tietoaltaalle rakennettava henkilökeskeinen tietomalli tukee asiakaslähtöisen tiedon kokoamista ja tiedon hyödyntämistä. Tietomallin kehittyessä samaan tarkasteluun voidaan yhdistää muun muassa palvelujen käyttöä, suoritteita,

henkilöstöresursseja, taloutta sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmistä saatavaa tietoa ja asiakaskokemustietoa.

Tietojen yhdistäminen mahdollistaa jatkossa toiminnan tarkastelun nykyistä enemmän asiakas- ja palveluprosessien näkökulmasta. Tavoitteena on kehittää mahdollisuuksia arvioida esimerkiksi eri asiakasryhmien palvelujen käyttöä, palveluketjujen toimivuutta, palvelujen välisiä siirtymiä sekä käytettävissä olevien resurssien kohdentumista. Samalla voidaan tunnistaa palveluprosessien pullonkauloja, päällekkäisiä työvaiheita ja toimintamallien välisiä eroja.
Asiakaslähtöisessä tuottavuuden tarkastelussa kustannusten ja suoritteiden lisäksi on perusteltua huomioida palveluun pääsy, palveluprosessien sujuvuus, henkilöstön ja muiden resurssien käyttö sekä toiminnalla saavutettavat tulokset ja vaikuttavuus sekä asiakaskokemus ja elämänlaatutieto. Näin tarkastelua voidaan vaiheittain suunnata yksittäisistä tunnusluvuista laajempiin palvelukokonaisuuksiin ja asiakkaan palvelupolkuun.

Myös talous- ja kustannustiedon hyödyntämistä kehitetään osana kokonaisuutta. Tietoaltaan kehittämisen yhteydessä voidaan vahvistaa talouden, toiminnan ja palvelutuotannon välistä yhteyttä sekä kehittää kustannuslaskentaa siten, että kustannustietoa voidaan hyödyntää nykyistä paremmin muun toiminnallisen tiedon rinnalla. Kustannustieto muodostaa tällöin yhden johtamista tukevan näkökulman palvelujen käytön, resurssien, saatavuuden ja toiminnan tulosten ohella.

Asiakaslähtöisen tuottavuuden tarkastelua voidaan kehittää vaiheittain osana tiedolla johtamista ja käytännön toiminnan kehittämistä. Tietoaltaan käyttötapauksia määriteltäessä voidaan painottaa sellaisia palvelukokonaisuuksia, joissa eri tietojen yhdistämisellä voidaan saavuttaa konkreettista hyötyä johtamiselle ja toiminnan kehittämiselle. Samalla voidaan kehittää tuottavuuden seurantaa ja sitä tukevia mittareita.

Aloitteessa esiin nostetut palvelujen oikea-aikaisuus, jatkuvuus ja palveluketjujen sujuvuus ovat keskeinen osa asiakaslähtöistä tuottavuusajattelua. Tuottavuutta ei tällöin arvioida ainoastaan tuotettujen suoritteiden tai yksittäisten palvelujen kustannusten perusteella, vaan tarkasteluun sisältyy myös se, kuinka tarkoituksenmukaisesti asiakkaan palvelutarpeeseen vastataan ja kuinka sujuvasti asiakas etenee palvelukokonaisuudessa. Tavoitteena on tunnistaa tilanteita, joissa viiveet, päällekkäiset työvaiheet, toistuvat yhteydenotot tai muut palveluprosessin katkokset aiheuttavat tarpeetonta työtä tai resurssien käyttöä.

Palveluketjujen tarkastelussa voidaan kiinnittää huomiota esimerkiksi palveluun pääsyyn, palvelujen välisiin siirtymiin, uudelleenasiointiin, palvelujen jatkuvuuteen ja läpimenoaikoihin. Näiden rinnalla voidaan tarkastella henkilöstöresurssien käyttöä, työnjakoa sekä palvelujen toteuttamiseen käytettyjä muita resursseja. Tarkastelun tavoitteena on löytää toimintatapoja, joilla asiakkaan palvelutarpeeseen voidaan vastata mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti samalla, kun henkilöstön työ kohdentuu tehtäviin, joissa sen tuottama hyöty on suurin. Näin asiakaslähtöisyyden ja tuottavuuden tavoitteet voivat tukea toisiaan.

Tuottavuuden kehittämisessä on samalla huomioitava, että palvelujen saatavuuden, jatkuvuuden tai palveluketjujen kehittämisen vaikutukset eivät ole kaikissa palveluissa samanlaisia eikä niiden voida lähtökohtaisesti olettaa johtavan suoraan kustannusten alenemiseen. Vaikutuksia tulee arvioida palvelu- ja asiakasryhmäkohtaisesti riittävän tiedon perusteella. Tiedolla johtamisen kehittyessä voidaan nykyistä paremmin arvioida, missä palvelukokonaisuuksissa toimintatapojen muutoksilla voidaan parantaa palvelujen vaikuttavuutta ja samalla hillitä kustannuskehitystä tai vapauttaa henkilöstön työpanosta muuhun palvelutuotantoon.

Myös henkilöstön näkökulma on olennainen osa tuottavuuden kehittämistä. Prosessien selkeyttäminen, tarkoituksenmukainen työnjako, toimivat tietojärjestelmät sekä päällekkäisen ja tarpeettoman työn vähentäminen

voivat parantaa työn sujuvuutta ja mahdollistaa työajan kohdentamisen nykyistä paremmin varsinaiseen asiakas- ja potilastyöhön. Toimintatapojen kehittämisessä on siten perusteltua tarkastella samanaikaisesti vaikutuksia asiakkaiden palveluihin, henkilöstön työhön ja resurssien käyttöön.

Digitalisaatiota ja tiedolla johtamista voidaan puolestaan hyödyntää sekä palveluprosessien kehittämisessä että niiden vaikutusten seurannassa. Tavoitteena ei ole muodostaa yksittäiseen mittariin perustuvaa tuottavuuden arviointia, vaan rakentaa vähitellen kokonaiskuvaa, jossa saatavuutta, jatkuvuutta, sujuvuutta, toiminnan tuloksia, asiakaskokemusta, henkilöstöresursseja ja kustannuksia voidaan tarkastella rinnakkain. Mittareita voidaan kehittää tiedon saatavuuden ja luotettavuuden parantuessa ja suunnata niitä erityisesti niihin palvelukokonaisuuksiin, joissa kehittämistoimenpiteiden vaikutuksia voidaan käytännössä seurata.

Kokonaisuutena aloitteessa esitetty tavoite on yhdenmukainen Etelä-Savon hyvinvointialueella käynnissä olevan tiedolla johtamisen ja toiminnan kehittämisen kanssa. Asiakaslähtöisen tuottavuuden näkökulmaa voidaan vahvistaa osana tätä kehittämistä hyödyntämällä erityisesti tietoaltaan mahdollistamaa eri tietolähteiden yhdistämistä. Tavoitteena on, että palvelujen käyttöä, palveluprosesseja, henkilöstöä ja muita resursseja, taloutta sekä toiminnan tuloksia voidaan tulevaisuudessa tarkastella nykyistä yhtenäisempänä kokonaisuutena.

Asiakaslähtöisen tuottavuuden mittaaminen ja seuranta on jo osa rakenteilla olevan henkilökeskeisen tietomallin rakenteita ja kehittämistä, eikä tämän vuoksi ole tarpeen perustaa erillistä tuottavuusohjelmaa tai rinnakkaista seurantajärjestelmää.

Toimivalta Hallintosääntö 126.3 §

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus 23.11.2026

Aluehallitus merkitsee vastauksen tiedoksi ja lähettää sen edelleen tiedoksi aluevaltuustolle, joka toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Tiedoksi

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 9	Aloite, tuottavuusohjelma (Keskustan aluevaltuustoryhmä)

Aluehallitus 23.11.2026

214

Etelä-Savon hyvinvointialueen palvelusetelit ja seteleiden arvot 2027

Aluehallitus 23.11.2026
7603/00.01.02.02/2026

Valmistelija Palvelupäällikkö Niina Helminen puh. 044 794 4002
Tulosaluepäällikkö Satu Karvonen puh. 040 359 7758
Palvelupäällikkö Greta Jauhijärvi, puh. 050 570 5039

Palveluseteli on vaihtoehtoinen tapa järjestää hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluja. Palveluseteleiden käyttöä säätelee laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä 569/2009. Sitä sovelletaan palvelusetelin käyttämiseen hyvinvointialueen järjestämissä sosiaali- ja terveyspalveluissa silloin, kun palvelua tuottavat yksityiset palveluntuottajat. Lain tarkoituksena on lisätä asiakkaan ja potilaan valinnan mahdollisuuksia, parantaa palvelujen saatavuutta ja edistää hyvinvointialueen ja yksityisten palvelujen yhteistyötä.

Palvelusetelin myöntäminen perustuu aina hyvinvointialueen sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön palvelun tarpeen arvioon. Palvelusetelillä järjestetty palvelu on vaihtoehto omana palvelutuotantona tai ostopalveluna tuotetulle palvelulle. Palvelusetelin käyttäjällä on oikeus valita haluamansa palveluntuottaja hyvinvointialueen ylläpitämästä palveluseteliyrittäjäluettelosta.

Aluehallitus hyväksyy palvelusetelin sääntökirjan yleisen osan, päättää uuden palvelusetelin käyttöönotosta ja hyväksyy palvelukohtaisen sääntökirjan sekä vahvistaa palveluseteleiden arvot. Hyvinvointialueella on

oikeus tehdä muutoksia sääntökirjaan ja sen liitteiden sisältämiin määräyksiin.

Hyvinvointialue ilmoittaa muutoksista palveluntuottajille kirjallisesti välittömästi päätöksen tekemisen jälkeen. Mikäli palveluntuottajat eivät halua tulla sidotuksi muuttuneisiin sääntöihin, tulee niiden ilmoittaa siitä kirjallisesti hyvinvointialueelle kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa muutosilmoituksen lähettämisestä. Mikäli hyvinvointialueelle ei toimiteta edellä mainittua ilmoitusta, sitoutuu palveluntuottaja noudattamaan muuttuneita ehtoja muutosilmoituksessa mainitusta päivästä lukien, kuitenkin aikaisintaan kolmekymmentä (30) päivää muutosilmoituksen toimittamisesta.

Palvelusetelin sääntökirjan yleiseen osaan esitetään tehtäväksi seuraavat lisäykset:

- kirjaamisen ja Kanta-palveluun liittymisen osalta tulee toimia Eloisan Opas yksityisille palveluntuottajille – sosiaalihuollon kirjaaminen ja Kanta-palvelut ohjeiden mukaisesti. Opas löytyy Eloisan verkkosivuilta https://etelasavonha.fi/eloisa/kumppanuudet/kanta-palvelut-ja-kirjaamisyhteistyo/ Eloisa voi ohjeistaa palvelukohtaisesti kirjaamisesta palveluntuottajia erikseen.

Valmistellut ja esitettävät muutokset on kuvattu liitteissä ’Palvelusetelit yleinen osa’.

Palvelusetelien arvon muutokset ja perusteet on arvioitu palvelusetelikohtaisesti palvelualueen asiantuntijoiden toimesta. Mahdollista muutosta arvioidessa on huomioitu palvelusetelin käyttöä, palveluntuottajien hintoja, kustannustason muutoksia sekä aiemmin tehtyjä tasokorotuksia.

Ikääntyneiden palveluissa on käytössä palvelusetelit ateria- ja siivouspalvelujen, kotiin annettavien palvelujen, omaishoidon vapaan,

rintamaveteraanien kotiin vietävien avopalvelujen, kuntouttavan päivätoiminnan, lääkkeiden annosjakelun ja asumispalvelujen järjestämisessä.

Ikääntyneiden palvelusetelien asumispalvelujen arvoihin esitetään 2,71 % korotusta vastaavasti kuin ostopalvelussa. Ikääntyneiden palvelusetelien arvot ovat liitteessä. Esitettävät muutokset näkyvät punaisella tekstillä. Muutoksen vaikutus on huomioitu vuoden 2027 talousarviossa. Muiden ikääntyneiden palvelujen palveluseteleiden arvoihin ei esitetä muutoksia.

Ikääntyneiden palvelujen palvelukohtaisiin sääntökirjoihin on tehty vähäisiä muutoksia ja selventäviä tarkennuksia mm. asiakkaan omavastuun muodostumisesta asiakasmaksumuutoksia vastaavasti. Sääntökirjat ovat oheisena ja esitettävät muutokset näkyvät punaisella tekstillä.

Sosiaalipalveluissa on käytössä palvelusetelit lapsiperheiden kotipalvelussa, vammaispalvelulain mukaisessa henkilökohtaisessa avussa ja vammaisten asumispalveluissa.

Lapsiperheiden kotipalvelun ja vammaisten asumispalvelujen sääntökirjojen palveluseteleiden arvoihin ei esitetä muutoksia.

Henkilökohtaisen avun palvelusetelin arvoon esitetään 2,71 % korotusta vastaavasti kuin ostopalvelussa.

Terveyspalveluissa on käytössä palveluseteleitä terapioihin, tutkimuksiin ja apuvälineisiin, joista on oma palvelusetelin sääntökirja. Terveyspalvelujen sääntökirjaan on tehty vain vähäisiä muutoksia tekstiin korvaamalla ’Valvira’ Lupa- ja valvontavirastolla. Uusia palveluseteleitä tai muutoksia palveluseteleiden arvoihin ei esitetä.

Toimivalta Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 9.1 §
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009)

Aluehallitus 23.11.2026

Hallintosääntö 9.2 §:n 2 kohta

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus

1. hyväksyy esitetyt muutokset yleiseen sääntökirjaan (liite 1)
2. vahvistaa ikääntyneiden palvelusetelien arvot ja hyväksyy sääntökirjat vuodelle 2027 (liitteet 2-12)
3. vahvistaa henkilökohtaisen avun palvelusetelin arvot ja hyväksyy sääntökirjan vuodelle 2027 (liite 13)
4. vahvistaa terveyspalvelujen palvelusetelien arvot ja hyväksyy sääntökirjan vuodelle 2027 (liite 14-15)

Päätös:

Tiedoksi

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 10	Liite 1, Palvelusetelin sääntökirja yleinen osa 2027
Liite 11	Liite 2, Ikääntyneiden palvelusetelit ja arvot 2027
Liite 12	Liite 3, Ateriapalvelun palvelusetelin sääntökirja 2027
Liite 13	Liite 4, Kotiin annettavien palvelujen palvelusetelin sääntökirja 2027
Liite 14	Liite 5, Kuntouttava päivätoiminta palvelusetelin sääntökirja 2027
Liite 15	Liite 6, Lyhytaikainen hoito palveluasumisessa palvelusetelin sääntökirja 2027
Liite 16	Liite 7, Lääkkeiden annosjakelun sääntökirja 2027
Liite 17	Liite 8, Omaishoidon vapaan palvelusetelin sääntökirja 2027
Liite 18	Liite 9, Rintamaveteraanien avopalvelujen sääntökirja 2027
Liite 19	Liite 10, Siivouspalvelun palvelusetelin sääntökirja 2027
Liite 20	Liite 11, Yhteisöllisen asumisen palvelusetelin sääntökirja 2027
Liite 21	Liite 12, Ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja 2027

Aluehallitus 23.11.2026

Numero	Otsikko
Liite 22	Liite 13, Henkilökohtaisen avun palvelusetelin sääntökirja 2027
Liite 23	Liite 14, Terveyspalvelujen terapiat tutkimukset ja apuvälineet sääntökirja 2027
Liite 24	Liite 15, Terveyspalvelut palvelusetelien arvot 2027

Aluehallitus 23.11.2026

215

Toimeentulotuen soveltamisohjeet 2027

Aluehallitus 23.11.2026
7883/00.01.02.02/2026

Valmistelija Palvelualuepäällikkö Satu Auvinen puh. 044 3512302

Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo.

Toimeentulotukitoiminnan yleinen johto, ohjaus ja kehittäminen kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Toimeentulotukitoiminnan toimeenpano jakautuu hyvinvointialueen ja Kansaneläkelaitoksen kesken siten, että Kansaneläkelaitoksen vastuulle kuuluu sosiaalihuoltolain 7 §:ssä tarkoitetun perustoimeentulotuen toimeenpano ja hyvinvointialueen vastuulle kuuluu 7 c §:ssä tarkoitetun täydentävän ja 8 §:ssä tarkoitetun ehkäisevän toimeentulotuen toimeenpano.

Toimeentulotuki perustuu toimeentulotuesta annettuun lakiin (1412/1997), asetukseen (66/1998) ja lakiin toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta (1023/2022), valtioneuvoston asetukseen toimeentulotuen tarpeellisen suuruisten asumismenojen määrästä (144/2024). sekä Sosiaali- ja terveysministeriön Toimeentulotukioppaiden (2007:11 ja 2013:4) ohjeisiin ja niihin myöhemmin tehtyihin muutoksiin.

Aluehallitus 23.11.2026

Toimeentulotuki jakaantuu perustoimeentulotukeen (perusmenot), täydentävään toimeentulotukeen (erityismenot) ja ehkäisevään toimeentulotukeen. Täydentävä toimeentulotuki koostuu erityismenoista, joita ovat erikseen mainitut asumiseen liittyvät menot sekä henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeellisiksi harkitut menot. Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta.

Toimeentulotuen soveltamisohjeiden tarkoituksena on korostaa yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumista. Ohjeet ovat tarkoitettu täydentämään ja tarkentamaan toimeentulotukilain säädöksiä. Ohjeita ei voi käyttää yksinomaisina päätöksen perusteina, vaan päätökset tulee aina perustella toimeentulotukilain asianmukaisilla lain kohdilla. Ohjeet ovat suuntaa antavia. Päätöksentekijä (viranhaltija) harkitsee aina ohjeiden soveltamisisen.

Soveltamisohje pohjaa lainsäädäntöön ja oikeuskäytännön ratkaisuihin. Soveltamisohjeessa määriteltyihin euromääriin ei ole tehty muutoksia v. 2026 ohjeeseen nähden. Toimeentulotuen soveltamisohje on käsitelty alueellisen toimeentulotuen neuvottelukunnassa 19.11.2026.

Toimeentulotuen soveltamisohjeet tarkistetaan kerran vuodessa tai tarpeen mukaan useamminkin. Uudet soveltamisohjeet tulevat voimaan 1.1.2027 alkaen.

Toimivalta Hallintosääntö 9.2 §

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus hyväksyy liitteenä olevan toimeentulotuen soveltamisohjeen vuodelle 2027.

Aluehallitus 23.11.2026

Päätös:

Tiedoksi

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 25	Toimeentulotuen soveltamisohje 1.1.2027

Aluehallitus 23.11.2026

216

Talouden kuukausikatsaus tammi-lokakuu 2026

Aluehallitus 23.11.2026
7997/02.02.01/2026

Valmistelija Rahoitusjohtaja Arto Jalkanen, puh. 040 359 6841

Aluevaltuuston 8.12.2025 (§ 55) hyväksymän talousarvion kappaleen 3.3 mukaan talousarvion toteutumisesta raportoidaan aluevaltuustolle neljännesvuosittain osavuosikatsauksissa. Osavuosikatsauksissa raportoidaan käyttötalouden, investointien, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan toteutuminen, joiden lisäksi tuotetaan tilinpäätösennuste talousarviovuodelle. Edelleen kappaleessa todetaan, että aluehallitukselle raportoidaan talouden toteumasta ja näkymästä pääsääntöisesti kuukausittain.

Liitteenä tammi-lokakuun 2026 toteumatiedot hyvinvointialuetasolla sisältävä tiivis tilanneraportti. Hyvinvointialueen tuloslaskelmamuotoinen ennuste on muodostettu toisen kvartaalin tietojen perusteella kokoamalla palvelualue- ja toimialakohtaiset talousarvion toteutumisarviot koko organisaation kattavaksi ennusteeksi. Kokonaisuutena kolmannen kvartaalin osavuosikatsauksen tulosennuste on 13,8 miljoonaa euroa ylijääminen, eli noin 6,7 miljoonaa euroa aluevaltuuston joulukuussa vahvistamaa talousarviota parempi.

Lokakuun lopussa tulos on 23,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Myynti- ja maksutuottoja on kertynyt arvioitua enemmän, ja lisäksi menot ovat toteutuneet hieman alle talousarvion, joten tulos on lokakuun lopussa edelleen parantunut aiempaan verrattuna. Loppuvuoden osalta riskejä liittyy lomapalkkavelkaan sekä palvelujen ostoihin, joten lomien pitämiseen tulee kiinnittää huomiota. Lopullinen tulos voi muodostua ennustetta

huomattavasti paremmaksikin, mikäli loppuvuoteen liittyvät riskit eivät realisoidu.

Toimivalta Hallintosääntö 9.2 §:n 1 kohta, hallintosääntö 60 §

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus merkitsee talouden kuukausikatsauksen tiedoksi.

Päätös:

Tiedoksi

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 26	Talouden kuukausikatsaus tammi-lokakuu 2026

Aluehallitus 23.11.2026

217

Hyvinvointialuejohtajan esiin nostamat ajankohtaiset asiat ja jäsenten esittämät kysymykset

Aluehallitus 23.11.2026

Hyvinvointialuejohtajan tilannekatsaus ajankohtaisiin asioihin. Käydään läpi ajankohtainen mediakatsaus.

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Merkitään tiedoksi hyvinvointialuejohtajan esiin nostamat ajankohtaiset asiat ja jäsenten esittämät kysymykset.

Päätös:

Aluehallitus 23.11.2026

Tiedoksi saatettavat asiat

Aluehallitus 23.11.2026

Aluehallitukselle tiedoksi seuraavat asiat:

1. Mäntyharjun kunnan päätös osastonsihteereiden työaikamuotoa ja palkkasaatavia koskevassa asiassa
2. Puumalan kunnan päätös osastonsihteereiden työaikamuotoa ja palkkasaatavia koskevassa asiassa
3. Sulkavan kunnan päätös osastonsihteereiden työaikamuotoa ja palkkasaatavia koskevassa asiassa
4. Vaalirauhaohje 2027

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus merkitsee asiat tiedoksi.

Päätös:

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 27	Pöytäkirjan ote-Kunnanhallitus - 09.11.2026, klo 1709
Liite 28	Liite 3 Pöytäkirjan ote-Kunnanhallitus - 09.11.2026, klo 1600
Liite 29	Sulkavan kunnan Pöytäkirjanote 26.10.2026 §163 Etelä-Savon hyvinvointialueen esitys palkkasaatavien korvaamisesta
Liite 30	Vaalirauhaohje_2027_ulos

Aluehallitus

Aika	23.11.2026 klo 09:00 -
Paikka	Savonlinnan sosiaali- ja terveyskeskus (Pihlajavedentie 4), neuvotteluhuone Iso-Olavi

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
219	Pieksämäen Karjalankadun palvelutalon ruokahuollon liikkeen luovutus Pieksämäen Tukipalvelut Oy	2
220	Etelä-Savon hyvinvointialueen asiakasmaksut 1.1.2027 alkaen	4

219

Pieksämäen Karjalankadun palvelutalon ruokahuollon liikkeen luovutus Pieksämäen Tukipalvelut Oy

Aluehallitus 23.11.2026
7974/00.01.02.02/2026

Valmistelija Tila- ja tukipalvelujohtaja Velimatti Thure puh. 0443519658
Henkilöstöjohtaja Petri Alaluusua puh. 0406567232
Juristi Aki Rasimus puh. 0406567444

Etelä-Savon hyvinvointialue on vastannut Pieksämäen Karjalankadun palvelutalon ruokahuollosta. Pieksämäellä olevien muiden Etelä-Savon hyvinvointialueen palvelujen osalta ruokahuolto on Pieksämäen Tukipalvelut Oy:n tuottamana. Näin ollen on tarjoituksen mukaista, että Karjalankadun palvelutalon osalta ruokahuolto siirretään liikkeen luovutuksena Pieksämäen tukipalvelut Oy:lle.

Etelä-Savon hyvinvointialue ja Pieksämäen Tukipalvelut Oy ovat neuvotelleet liitteen mukaisen liikkeen luovutussopimuksen. Liikkeen luovutushetki on 28.12.2026.

Etelä-Savon hyvinvointialue on käynyt yhteistoimintalain mukaisen yhteistoimintaneuvottelut liittyen liikeen luovutukseen. Yhteistoimintaneuvottelu päättyi erimielisenä. Liitteenä yhteistoimintaneuvottelu pöytäkirja (ei julkinen, Julkisuuslain 6 § 9 k)

Toimivalta Hallintosääntö 9 §

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus päättää:

- hyväksyä liitteenä olevan liikkeen luovutussopimuksen Karjalankadun palvelutalon ruokahuollon siirtämisestä Pieksämäen Tukipalvelu Oy:lle 28.12.2026 alkaen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti.

- valtuuttaa konsernipalvelujen toimialajohtajan tarvittaessa tekemään vähäisiä teknisiä korjauksia sopimukseen sekä allekirjoittamaan sopimuksen

Tämän asian osalta pöytäkirja tarkastetaan kokouksessa.

Päätös:

Tiedoksi Pieksämäen Tukipalvelut Oy, konsernipalvelujen toimialajohtaja

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 1	Ei-julkinen asiakirja
Liite 2	Sopimus ruokahuollonhenkilöstön siirtymisestä 13.11.2026

220

Etelä-Savon hyvinvointialueen asiakasmaksut 1.1.2027 alkaen

Aluehallitus 23.11.2026
7847/02.05.00.00/2026

Valmistelija Rahoitusjohtaja Arto Jalkanen puh. 040 359 6841
Talouspalvelupäällikkö Pia Hyttinen puh. 040 359
Juristi Tarja Poikolainen puh. 040 359 9483

Etelä-Savon hyvinvointialueen voimassa olevan hallintosäännön 8 §:n 5 momentin 9 kohdan mukaan aluevaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen ja hintojen yleisistä perusteista ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista.

Aluevaltuusto on päättänyt hyvinvointialueen palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä periaatteista 19.12.2022 § 118 seuraavasti:

1. Etelä-Savon hyvinvointialueen asiakasmaksujen valmistelun yleisenä lähtökohtana on huomioida hyvinvointialueen taloudellinen kestävyys;
2. asiakasmaksut peritään enimmäismääräisinä asiakasmaksulain ja -asetuksen mukaisesti;
3. harkinnanvaraisia asiakasmaksuja korotetaan kustannustason mukaisesti; ja
4. aluehallituksella on tarvittaessa mahdollisuus päättää perustellusti lainsäädäntöä matalammista asiakasmaksuista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista säädetään asiakasmaksulaissa (734/1992) ja asiakasmaksuasetuksessa (912/1992). Asiakasmaksulain 1 §:n mukaisesti hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä. Asiakasmaksulakia sovelletaan myös hyvinvointialueen

ostopalveluna järjestämään palveluun. Palvelusta perittävän maksun suuruutta rajoittaa asiakasmaksulain 2 §, jonka mukaan palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta on annettu asiakasmakuasetuksessa. Asiakasmaksulaissa ja -asetuksessa on määritelty tietyille palveluille enimmäismaksu, tai maksu on säädetty perittäväksi asiakkaan maksukyvyn mukaan. Hyvinvointialueen sisällä, asiakkaan asuinkunnasta riippumatta, sovelletaan yhdenmukaisia asiakasmaksuja.

Asiakasmaksut 1.1.2027 alkaen

Sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksujen indeksitarkistusten toteutus on kaksivaiheinen prosessi. Osa tarkistuksista tehdään valtioneuvoston asetuksella ja osa STM:n säädösilmoituksella. kaikkia euromääriä ei ole vielä vahvistettu.

Valtioneuvosto on 19.11.2026 hyväksynyt VN/28356/2026 asetuksen, jonka perusteella asiakasmaksut nousevat ensi vuoden alusta. STM:n säädösilmoitus asiasta on annettu ja maksutaulukko julkaistu 20.11.2026. Sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuasetuksen mukaisiin asiakasmaksuihin on tehty lakisääteiset indeksitarkistukset, minkä seurauksena maksujen enimmäismäärät nousevat vuoden 2027 alusta. Hyvinvointialueindeksin muutokseen perustuen maksujen enimmäismääriin tulee 2,71 prosentin korotus 1.1.2027 alkaen. Kansaneläkeindeksiin sidotut asiakasmaksukatto ja maksukaton täyttymisen jälkeen perittävä lyhytaikaisen laitoshoidon ja -palvelun ylläpitomaksu säilyvät ennallaan vuonna 2027 (maksukatto 815 euroa v. 2026).

Asetuksessa säädettyjen maksujen indeksitarkistusten lisäksi samanaikaisesti tehdään indeksitarkistukset myös asiakasmaksulaissa säädettyihin tulosidonnaisia asiakasmaksuja koskeviin vähimmäiskäyttövaroihin ja tulorajoihin. Vähimmäiskäyttövaralla tarkoitetaan asiakkaalle minimissään kuukausittain hänen omaan käyttöönsä jätettävää rahaa, joka koskee pitkäaikaista laitoshoitoa ja perhehoitoa sekä ympärivuorokautista palveluasumista. Tulorajat

määrittelevät rajat, jota pienemmistä tuloista maksua ei peritä jatkuvaa ja säännöllistä kotona annettavaa palvelua saavalta (kuten esimerkiksi kotihoidon asiakkaalta). Näiden indeksitarkistusten vaikutus on 2,6–2,7 %.

Sosiaalihuoltolain muutokseen liittyvät asiakasmaksujen muutokset (HE 180/2026): pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon kuukausimaksu saa olla enintään 87,5 (85 vuonna 2026) prosenttia asiakkaan kuukausituloista, joista on tehty asiakasmaksulaissa säädetyt vähennykset. Jos asiakas on välittömästi ennen pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avoliitossa ja hänen tulonsa ovat suuremmat kuin puolison tulot, maksu määräytyy puolisojen yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella. Tällöin maksu saa olla enintään 43,75 (42,5 vuonna 2026) prosenttia puolisojen yhteenlasketuista kuukausituloista, joista on tehty laissa tarkoitetut vähennykset. Asiakasmaksuhinnastossa prosentit ovat hallituksen esityksen mukaiset, jotka otetaan käyttöön hallituksen esityksen vahvistamisen jälkeen. Muutoin noudatetaan vuoden 2026 laskentaperiaatteita.

Asiakasmaksujen indeksitarkistusten seurauksena asiakasmaksuasetuksessa säädettyjen, pääasiassa terveydenhuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen enimmäiseuromäärät nousevat maksun nykyisen määrän mukaan 0,30–8,80 euroa. Vuoden 2027 indeksitarkistuksen jälkeen esimerkiksi terveyskeskuksen lääkärin käyntimaksu nousee 30,20 eurosta 31,00 euroon, sairaalan poliklinikkamaksu 71,30 eurosta 73,20 euroon ja päiväkirurginen maksu 233,80 eurosta 240,10 euroon. Lyhytaikaisen laitoshoidon hoitopäivämaksu nousee 71,50 eurosta 73,40 euroon. Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu on 75,70 euroa.

Indeksitarkistus vaikuttaa myös suun terveydenhuollon maksuihin. Esimerkiksi hammaslääkärin käyntimaksu nousee 19,10 eurosta 19,60 euroon, suuhygienistin maksu 14,80 eurosta 15,20 euroon ja erikoishammaslääkärin maksu 28,10 eurosta 28,90 euroon. Suun

terveydenhuollon proteettisiin maksuihin tehdään vastaavat indeksitarkistukset.

Asiakasta suojaa asiakasmaksulain mukainen maksukatto, joka rajoittaa tasasuuruisten terveydenhuollon maksujen sekä lyhytaikaisen laitospalvelun maksujen perimistä kalenterivuoden aikana. Asiakasmaksulain mukaiseen maksukattoon ei tule vuonna 2027 korotusta, vaan pysyy ennallaan. Maksukatto vuonna 2026 on 815 euroa. Maksukaton enimmäiseuromäärästä ei kuitenkaan säädetä asiakasmaksuasetuksessa, vaan asiakasmaksulaissa.

Asiakasmaksulain 11 §:ssä (221/2003) säädetään asiakasmaksun perimättä jättämisestä ja alentamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Aluehallitus on linjannut 21.12.2022 § 344 osana vuoden 2023 asiakasmaksuja koskevaa päätöstään, että tasasuuruisiin asiakasmaksuihin myönnetään vapautus ainoastaan velkajärjestelyssä oleville henkilöille maksujärjestelyn voimassaoloon saakka tai korkeintaan 8 kuukaudeksi eteenpäin. Vastaava linjaus sisältyy myös vuoden 2026 asiakasmaksuihin (liite 1, kohta 1.3). Aluehallitus on päättänyt asiakasmaksujen perimättä jättämistä, alentamista ja saatavien poistamista koskevan toimivallan siirtämisestä nimetyille viranhaltijoille päätöksellään 9.3.2023 § 79.

Terveydenhuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen huojennusperusteiden mahdollista laajentamista on arvioitava osana hyvinvointialueen kokonaisrahoitusta ja käytettävissä olevia resursseja. Vuoden 2027 hyvinvointialueiden valtion rahoituksessa asiakasmaksumuutosten arvioitu vaikutus on otettu huomioon yleiskatteista valtion rahoitusta vähentävänä tekijänä. Asiakasmaksuista arvioidun lisätulon perusteella hyvinvointialueiden valtion rahoitusta on vastaavasti vähennetty.

Asiakasmaksujen hinnasto on valmisteltu yhteistyössä toimialojen asiantuntijoiden kanssa. Esitettävät asiakasmaksut noudattelevat pääsääntöisesti lainsäädännön mahdollistamia maksimitasoja. Esitys Etelä-Savon hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuiksi 1.1.2027 alkaen on liitteenä 1. Sosiaali- ja terveysministeriön koostama taulukko asiakasmaksulain ja -asetuksen indeksitarkistetuista euromääristä on liitteenä 2.

Vaikutustenarvioinnit sisältyvät hallituksen esitykseen HE 185/2026 sekä STM:n laatimaan yhteisvaikutusmuistioon (21.9.2026).Hyvinvointialue ei erikseen tee omia vaikutustenarviointeja hallituksen lakiesityksistä.

Terveydenhuollon asiakasmaksuihin ehdotetut muutokset 1.3.2027 alkaen

Hallituksen esityksessä HE 185/2026 ehdotetaan terveydenhuollon asiakasmaksuihin uusia maksuja ja eräiden nykyisten maksujen korotuksia 1.3.2027 lukien. Uusia maksuja olisivat erityistutkimusmaksu sekä leikkaus- ja toimenpidemaksu. Lisäksi kuolinpesältä voitaisiin periä maksuja vainajan lääketieteellisestä kuolemansyyn selvittämisestä ja vainajan säilyttämisestä.

Asetusvalmistelussa terveyskeskuksen avohoidon maksujen enimmäismääriä ehdotetaan korotettavaksi 20 prosentilla sekä sairaalan poliklinikkamaksun ja suun terveydenhuollon maksujen enimmäismääriä 10 prosentilla. Myös uusien maksujen enimmäismääristä säädettäisiin asiakasmaksuasetuksessa.

Etelä-Savon hyvinvointialueen vuoden 2027 asiakasmaksut esitetään vahvistettaviksi 1.3.2027 alkaen hallituksen esityksen ja siihen liittyvän asetusvalmistelun mukaisten enimmäismäärien tasolle. Koska muutoksia koskeva lainsäädäntökäsittely on vielä kesken, päätöksessä otetaan huomioon, että maksujen lopullinen sisältö, enimmäismäärät ja voimaantulo voivat muuttua.

Maksuja sovelletaan 1.3.2027 alkaen vain siltä osin ja sen suuruisina kuin voimaan tuleva lainsäädäntö ja asiakasmaksuasetus ne mahdollistavat, mutta raskauden keskeytyksistä ei peritä uutta erityistutkimusmaksua tai leikkaus- ja toimenpidemaksua.

Mikäli lopullinen sääntely poikkeaa päätöksen perusteena olevasta ehdotuksesta, asiakasmaksut määräytyvät voimaan tulevan sääntelyn mukaisesti. Hallituksen esityksen mukaiset asiakasmaksut ovat liitteessä 3.

Toimivalta Laki hyvinvointialueesta 22.2 §:n 8 kohta, hallintosääntö 8.5 §:n 9 kohta

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. hyväksyä liitteenä 1 olevan Etelä-Savon hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2027 alkaen;
2. hyväksyä liitteen 3 mukaiset Etelä-Savon hyvinvointialueen terveydenhuollon asiakasmaksut 1.3.2027 alkaen ja
3. valtuuttaa rahoitusjohtajan tekemään kohdissa 1 ja 2 tarkoitettuihin asiakasmaksuihin myöhemmin voimaan tulevasta lainsäädännöstä johtuvat maksujen korotukset ja mahdolliset alennukset sekä muut vähäiset teknisluonteiset muutokset ja korjaukset.

Päätös:

Tiedoksi (kirjaa tähän, kenelle päätös lähetetään tiedoksi)

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 3	Liite 1. Etelä-Savon hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2027 alkaen
Liite 4	Liite 2. Taulukko asiakasmaksujen indeksitarkistetuista euromääristä 1.1.2027 alkaen
Liite 5	Liite 3. Terveydenhuollon asiakasmaksuihin ehdotetut muutokset 1.3.2027 alkaen